

זמני כניסת ויציאת השבת

הדה"נ	מוצ"ש	ר"ת
4:21	5:36	ירושלים
4:36	5:37	בני ברק
4:24	5:35	חיפה
4:37	5:39	באר שבע
4:31	5:37	ניו יורק
3:48	5:16	לונדון

שבת

עלון שבועי להנחלת נועם כבוד השבת וקדושתה

שבת שירה

תזכורת חוזרת

שוב ושוב נזקקים אנו לנושא היציאה מהערים בערב שבת.

ביום שישי האחרון, כך פורסם, עמדו מאות משפחות בתחנות ההסעה השונות, וחיכו בהמתנת שווא לאוטובוסים שיבואו לקחת אותם למחוז חפצם.

כאשר התקשרו למשרדי חברת האוטובוסים לברר מדוע אין אוטובוסים באים, נענו על ידי סדרני החברה, כי פורסם והותקן על ידי הרבנים, שהאוטובוס האחרון ייצא מן העיר שעתים וחצי לפני זמן כניסת השבת, וכך הם נוהגים בכל האוטובוסים המובילים את הציבור האמוני מעיר לעיר. וכיון שזמן זה כבר חלף ועבר, הרי שלא יוצאים יותר אוטובוסים.

יותר אוטובוסים.

והדברים הללו פשוטים וברורים. נכון, זה דורש מעט תכנון מוקדם, ולפעמים זה גם מקשה מעט. אבל אל נחשוב רק על עצמינו כאשר אנו יוצאים ממקום למקום. עלינו לחשוב גם על הנהגים הצריכים עוד להמשיך וליסוע, ועלינו לחשוב גם על אפשרויות של תקלות שעלולות לצוץ באמצע הדרך.

לקראת שבת זו, שבת שירה, בהם יש יותר אנשים הנוסעים ממקום למקום, עלינו לתת שוב תזכורת לנושא זה, שלא לאחר את היציאה לתחנות האוטובוסים, יותר מאשר שעתים וחצי לפני זמן הדלקת הנרות, שזה כשלוש שעות לפני השקיעה.

שאומר לפני שירה, שנאמר "מכנף הארץ זמירות שמענו".

הרי מצינו דברים מפורשים, כי יש שייכות מיוחדת לשירת בני ישראל ביום השבת, שביום זה השירה והזמרה לפני הקדוש ברוך הוא באה מבני ישראל הנמצאים כאן בארץ בעולם המעשה.

אי לכך, בשבת זו, שבה קוראים על שירת הים, שהיא השירה הנעלית שאמרו בני ישראל בנבואה הכי עליונה, כפי שהעידו חז"ל שראתה שפחה על הים מה שלא ראה יחזקאל בן בוזי במעשה המרכבה, אין זמן מתאים יותר לכך מאשר יום השבת, ובמיוחד בשבת שקוראים בה על שירת הים. לפיכך, מה נאה ומה מתאים לייחד את השירה עם השבת, שכן יום השבת הוא יום שירתם של בני ישראל.

על דברים אלו נוסף עוד, כי מצינו עוד שמיד לאחר השירה הצטוו בני ישראל על השבת, כפי שפירשו חכמינו ז"ל על הפסוק "שם שם לו חק ומשפט", שבמרה הצטוו בני ישראל על השבת. שכן לפי המתבאר, יש שייכות בין השירה לשבת, שעל ידי השבת יכולים להגיע למעלה העליונה של השירה.

נוסף על כך התבוננת נוספת. שבת היא יום האמונה, יום שבו מתגלית אמונתנו בחידוש העולם באופן תמידי על ידי בורא כל העולמות אחד יחיד ומיוחד. אמונה זו התגלתה בחוש לבני ישראל בקריעת ים סוף, כפי שהפסוק מעיד עליהם "ויאמינו בה' ובמשה עבדו". אמונה זו היא שהביאה לשירה באופן נעלה ומיוחד כל כך. אי לכך, קושרים לשירה את השבת, שכן על ידי השבת, שהיא יום האמונה, יכולים להגיע למדרגת שירה.

דוחה הפטרות קבועות לשבתות מיוחדות, כמו שבת ראש חודש, ארבע פרשיות, שבת חנוכה ושבת שירה. הרי לנו, כי הפטרת השבת אינה קשורה רק לקריאת התורה שקראו בשבת כמו בכל הפטרה, אלא ההפטרה הזו קשורה אף לכל מהות השבת, שהיא מיוחדת בכך בהיותה שבת שירה, ואין זה רק מקריות של קריאת התורה בשבת זו.

אך מלבד הדברים האמורים על כך שהקריאה מעוררת את הזמן, ישנו ענין נוסף המחבר את אמירת השירה לקדושת השבת, שהרי לא מצינו דוגמתו שקוראים ליום השבת על שם הקריאה של פרשת השבוע כמו בשבוע זה, השם של השבת הקרויה "שבת שירה", היא דבר יוצא דופן במחזור השנה כולו. לשם דוגמה, אין רגילים לקרוא לשבת פרשת בא "שבת יציאת מצרים" על אף שבפרשה זו קוראים על יציאת מצרים. וככל הנראה הדבר בא לבטא את השייכות שיש בין השבת לשירה.

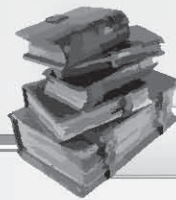
על דבר זה עמדו כבר בספרים הקדושים, ובהם בספר "זרע קודש" מרבי נפתלי מרופשיץ זיע"א בפרשה זו, המבאר זאת ביסודות עמוקים וגבוהים, וננסה להסביר את הדברים ביסודות פשוטים מדברי הראשונים.

התוספות במסכת סנהדרין (לז, ב) הביאו מתשובת הגאונים על הכתוב "מכנף הארץ זמירות שמענו", שאין בני ארץ ישראל אומרים קדושה אלא בשבת, שנאמר (ישעי' ו, ב) לגבי חיות הקודש "שש כנפים לאחד", וכל כנף אומר שירה אחת ביום בששת ימי החול, וכשיגיע שבת אומרים החיות לפני הקדוש ברוך הוא: רבונו של עולם אין לנו עוד כנף, והקדוש ברוך הוא משיב להם: יש לי עוד כנף אחד

מנהגים רבים וקדומים מיוחדים את השבת הזו, שבת שירה, בתפוצות ישראל. בקהילות אשכנז הותיקות, נהוג לומר בתוך התפילה לפני סיום ברכת "גאל ישראל" את הפיוט המתחיל במילים "יום ליבשה". בחלק מקהילות הספרדים, כמו בני מרוקו, נהגו להוסיף בתפילת שחרית בעת אמירת שירת הים, את הפסוקים המסיימים לאחר שירת הים מהפסוק "ותקח מרים הנביאה את התוף בידה" עד לסיום הפרק במילים "כי אני ה' רופאך". בקהילות רבות נהוג אף לומר את שירת הים בעת התפילה פסוק בפסוק ברוב רגש ונעימה.

מקור קדום המתייחס להסבר מנהגים אלו שנהגו בשבת זו בה קוראים בתורה את השירה שאמרו בני ישראל לאחר קריעת ים סוף, מצינו לרבי דוד זכות ממודנא שבאיטליה מלפני כמאתיים שנה, בספרו זכר דוד, שבו הוא כותב ומסביר את הטעם למנהג שנהגו העם ביום שבת פרשת בשלח שבו קוראים קריעת ים סוף לחוג קצת ולהרבות במשתה שמנים, שכן הביא כבר פעמים רבות את דעת חכמי אמת, שעל ידי קריאתנו בתורה, כל מאורע ומאורע מתעורר למעלה הארה הראויה המכוונת לו, ומשום כך בשבת זו עלינו לשבח ולפאר את הבורא יתברך על כי הפליא חסדו עמנו בנס קריעת ים סוף.

יסוד מפורש בהלכה מוצאים אנו לייחודיותה של שבת זו, בנוגע להפטרות הפרשה המדובר אף היא בענין השירה. בראשונים מובא, כי בשבת בה יש חתן בבית הכנסת, מפטירים הפטרה מיוחדת הנוגעת לענין חתן וכלה, הלא היא הפטרת "שש אשיש". אולם, כתבו הפוסקים, וכך פסק הרמ"א להלכה (או"ח סימן תכח), שהפטרה זו אינה

פניני הלכה

שאלה: האם מותר בשבת למלאות מים מהמיחם לתוך הטרמוס כדי לשמור על חום המים?

תשובה: מותר. ומי שרוצה להחמיר על עצמו, ימלא קודם את המים בכלי אחר ומשם יוריק את המים לטרמוס.

מקורות ונימוקים: בגמרא (שבת נא, ב) מבואר, שאין איסור הטמנה אלא בכלי שהתבשל בו, אבל אם העבירו את האוכל החם מהכלי שהתבשל בו לכלי אחר אין בו איסור הטמנה, שהרי בהעברתו לכלי שני מגלה את דעתו שאינו רוצה את החום של כלי ראשון.

אולם כמה אחרונים (לבושי מרדכי ב, נה ומלמד להועיל א, מה) כתבו, שבאופן זה שמוריק את המים החמים ישר לתוך הטרמוס, אין בזה את סברת הגמרא שרוצה לקרר את החום, שהרי אדרבה רוצה לשמור על החום ולכן חששו לאסור הטמנה זו, ולדעתם אין להתיר אלא אם כן העביר את המים החמים לכלי אחר שבהם כבר אין איסור הטמנה, וממילא יהיה מותר להכניסם לתוך הטרמוס.

אבל הסכמת האחרונים מכמה טעמים להתיר. א' אין איסור הטמנה של האוכל עצמו בתוך כלי, כיון שכלי אינו מקום שניכר שנותנים בו לשם הטמנה (קרו לדוד סימן ע"ז). ב' ברגע הכניסה של המים לטרמוס הם מתקררים מהדפנות הקרות של הטרמוס, וגם זה נחשב כלי שני שאינו מקפיד על החום הראשון (קצות השולחן סימן ע"א, מנחת שלמה ב, ח). ג' שהרי בעת הכניסה אין הכלי שומר על החום כלל, והרי זה כמו כל כלי שני, ורק על ידי הסגירה הוא שומר על החום, וסגירת הכלי אינה נחשבת הטמנה, שהרי כל כלי מכסים (אגרות משה א, צה). וכן כתבו עוד אחרונים להקל בהכנסת מים לטרמוס בשבת, ואפשר לסמוך עליהם בשופי.

אמרת השבת

בשבת חייב אדם לבצוע על שתי ככרות מאי טעמא לחם משנה כתיב.

ברכות טז, ב

מכאן המקור בדברי חז"ל, כי חייב "לחם משנה" בשבת הוא זכר למן, שכיון שהמון לא ירד בשבת, וביום שישי ירד לחם משנה, אחד ליום שישי אחד לשבת, לכן נוטלים בשבת לחם משנה זכר למן. ומטעם זה אף ביום טוב נוטלים לחם משנה, כיון שגם ביום טוב לא ירד המן, וירד מערב יום טוב לחם משנה, כמו שהביאו התוספות בפסחים (קטז, א ד"ה מה).

בשור"ת להורות נתן (מהגאון רבי נתן גשטטר זצ"ל שהסתלק מעמנו בחודש שעבר) הביא קושיא שהתחבטו בה האחרונים, מה טעם ביום טוב שחל בערב שבת אין נוטלים שלושה לחמים, הרי ביום כזה ירד מן במדבר פי שלושה, שהרי בין ביום טוב ובין בשבת לא ירד מן.

וכתב ליישב באופן נפלא ופשוט, שבאמת לקיחת לחם משנה בשבת, לא באה לבטאות את ירידת לחם משנה ביום שישי, שהרי אין בזה כל חידוש, כיון שהיו צריכים את האוכל לשבת, ובמקום חלק המן של שבת ירד אותו חלק ביום שישי. ועוד שכל ירידת המן הוא נס, ומה החידוש בירידת לחם משנה יותר על עצם ירידת המן. אלא עיקר מצוות לחם משנה הוא כדי ליכור את כבוד השבת שמחמתה ירד לחם משנה ביום שישי ולא ירד המן בשבת עצמה, ולכן מניחים את לחם המשנה בשבת ולא ביום שישי.

מועתה אין כל קושיא, שהרי מה שירד בערב יום טוב שחל בערב שבת מן בשיעור שלושה ימים, הרי אין בזה נס מיוחד יותר מאשר עצם ירידת המן, והחידוש של לחם משנה בא לבטאות שהלחם הקדים לרדת יום קודם, וגם ביום טוב שחל בערב שבת מתבטא חידוש זה בכבוד אותו יום בלחם אחד יותר מהרגיל, ולא בשני לחמים, שהרי לכבוד אותו יום ירד מאתמול רק לחם אחד.

לשון חכמים

וכשיגיע לחצות יום, ישבות ממלאכתו ויתעסק לטהר עצמו להבין נפשיה לקבל קדושת השבת, דהא אחר חצות מתנוצצת והולכת הקדושה ההיא... מה שאנו פועלים בעולמות העליונים כל שבת ושבת על ידי שמירתו והמצות השייכות לשבת, והחיות ושפע הקדוש הניתן בעולם הזה עולם התחתון כשבת בראשית, נותן גם כן רק לזמן מוגבל והוא לז' ימים, וצריך בכל ערב שבת שפע חדש בארץ... כשרוצה הקדוש ברוך ליתן שפע חדש בכל ערב שבת, אינו נותן כי אם על ידי השראת השכינה על ישראל ומהם אל העולם...

באותה שעה שנתן הקב"ה שפע חיוני בעת הבריאה בארץ, נותן גם כן בכל ערב שבת שפע רוחני בארץ בשעה שקודם הלילה, ונתנו ה' יתברך רק לז' ימים ולא עוד, ובכל ערב שבת רוצה אותו השפע להסתלק ואז צריך לתת שפע חדש באותו העת, והוא על ידי השראת השכינה עלינו ולכן נותן בנו נשמה יתירה, ומפני כן בשעה שקודם הלילה אסורים אנו בל"ט מלאכות ומוסיפים מחול על הקודש, אבל התנוצצות קדושת שבת הוא אחר חצות יום... שהוא משעה שנפח הנשמה באדם הראשון קודם החטא, דהיינו בשעה הז' של אותו ערב שבת, והוא אחר חצות... ואף בערב שבת כדורות הבאים בא לנו לנו ניצוץ קדוש אחר חצי היום, כדי שכל אחד בנקל יקבל אור גדול של הנשמה בשעה שקודם הלילה, וגם אותו ניצוץ קדוש יביאהו אל הרהורי תשובה כדי שנהיה ראוים להשראת השכינה עלינו.

זכר דוד מאמר ג' פרק א'

פרשת השבת

שֵׁשֶׁת יָמִים תִּלְקַטְהוּ וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שָׁבַת לֹא יִהְיֶה

ב:

טז, כו

וביום השביעי שבת - שבת הוא, המן לא יהיה בו, ולא

בא הכתוב אלא לרבות יום הכיפורים וימים טובים: (רש"י)

מפרשי רש"י התקשו, מנין הדיוק לרבות שגם ביום הכיפורים ובמים טובים לא ירד המן.

בספר אור החמה פירש את דברי רש"י, כי יש לדקדק בלשון הפסוק, שבהתחלה התחיל הפסוק ששת ימים תלקטוהו, והיינו שמדברים על לקיטת המן, ולבסוף אמר הכתוב שבת לא יהיה בו, ושינה לדבר על הויית המן, ולא על לקיטת המן, ולכאורה היה הכתוב צריך לסיים שבת לא תלקטו בו.

אלא כוונת הכתוב, כי הן אמות בכל שבת לא ימצאו את המן בשדה, כפי שאמר הכתוב קודם לכן "כי שבת היום לה' היום לא תמצאוהו בשדה", ועל זה המשיך הכתוב ואמר "ששת ימים תלקטוהו", ולא בשבת. אך מעבר לזאת, "וביום השביעי שבת לא יהיה בו" אף בלא איסור הלקיטה בשבת, אלא מצד עצם קדושת השבת לא יהיה בו ירידת מן כלל. ומה הנפקא מינה בכך מה טעם לא יהיה מן בשבת, אם מצד איסור הלקיטה בו, או מצד קדושת השבת? הנפקא מינה היא ליום טוב שבו אין איסור לקיטה, ובכל אופן לא ירד בו המן, כיון שאין זה מקדושת היום שיעסקו בו בלקיטת המן, אלא ימינו אותו מבעוד יום. נמצא שיעיקר הדיוק הוא מלשון הכתוב "לא יהיה בו", שלשון זה מוכיח שמלבד איסור לקיטת המן בשבת, היה טעם נוסף שלא ירד מן בשבת, שזה סותר לקדושת השבת, וטעם זה שזה אף ביום טוב, ומכאן שפסוק זה בא לומר שאף ביום הכיפורים וימים טובים לא ירד המן.

לע"נ ר' אהרן יעקב ז"ל בן בלחט"א רבי ונדל מח"ס אור החמה נלב"ע ה' שבט תשע"א

מעשה לשבת

נסים ונפלאות

המהפחים המרובים באותם ימים, לא ברור. הוא החליט לצאת לאזור הרחוב לשאוף אויר צח. אשתו שראתה אותו יוצאת, החליטה לצאת יחד עמו, ואכן יצאו יחדיו להסתובב ברחובות השוממים של העיר, שדמתה יותר לעיר רפאים, מאימה ופחד.

לפתע נשמעה אזעקה. הם רצו מיד לתפוס מחסה מתחת לבנין סמוך, ולא ארכו שניות ארוכות, ופיצוץ עז החריד את האוויר. לאחר שנשמעה הרגיעה, הם הזרו לדרכם לביתם, והנה דרכם חסומה, אין אפשרות לגשת. מביתם לא נותר אבן על אבן...

וסיפור נוסף:

משפחה שגרה באזור רמת גן, הרגישה הרגשה רעה בהקשר לבנם שדר בבני ברק. באותם ימי מתח וחרדה, כל דבר הקפיץ את הלב. היה זה בעקבות מחשבה מצלצול מסויים שנשמע ממכשיר הטלפון, דבר שהביא אותם לחשוב שמה בנם זקוק לדבר מה הגובל בפיקוח נפש.

קמו והלכו לבני ברק, ומצאו את הבן ישן שנת ישרים. הבן שכנע אותם, שאם כבר הגיעו עד לכאן, אל להם לטרוח לחזור לביתם, ויישאו אצלו לישון. השתכנעו ונשארו שם. באותו לילה היה הפגזה נוספת. כשהזרו לביתם ביום השבת, הבית כבר לא היה, כי הוא נהרס עד היסוד.

מספרים עוד, כי לאחר התקפת טילים שהיתה בליל שבת, ופגעה ליד ריכוז גדול של מקומות תורה, ואירעו נסים מופלאים. נכנס אדם לפני אחד מצדיקי הדור זצ"ל ואמר לו בהתרגשות כי דברי צדיקי הדור על הנסים שיחוו באותה מלחמה מתקיימים. נענה לו אותו צדיק: לא כך עלינו להסתכל על הדברים, הן אמת נכון שהקב"ה עושה עמנו נסים, אבל עלינו לקחת חיזוק מהדברים, ומה שאני לקחתי חיזוק מכך, הוא שבלילות שבת הארוכים הללו, ישנם שאין מקדשים את הזמן כפי הראוי, ואולי לכן באו לעורר אותנו בשעה זו להתחזק בקדושת השבת, ובפרט בלילות שבת הארוכים הללו.

מומוגים מפצצות, בכל זאת לא אירעו נוקים של ממש בגוף ובנפש.

לאחר סיום המלחמה, כאשר מנו את הטיילים שנפלו בארץ ישראל, נוכחו לדעת כי היו נפילות של שלושים ותשע טילים. היו שראו בכך רמז, כי המלחמה באה לעורר על שמירת השבת שלקתה במידה כזו או אחרת. ואכן, רבנים וצדיקים פירסמו באותם ימים קריאה להתחזק בשמירת השבת ביתר שאת וביתר עוז, ובמיוחד על זמן קבלת השבת.

סיפורים למכביר סופרו על ידי אנשים שהיו במוקד הפצצות, כיצד ניצלו בזכות שמירת השבת. שני סיפורים לדוגמא:

לבית הכנסת בתל אביב הגיע באחד מהשבתות בתפילת השחר, יהודי שבמראהו ניכר היה כי רחוק הנהו עדיין משמירת התורה והמצוות. כשהגיע אמר כי רוצה הוא לברך את ה' על הנסים שנעשו לו, וכי הוא מקבל על עצמו לשמור מעתה תורה ומצוות בשלמות. וזה היה המעשה שהביאו לכך. בליל שבת, לאחר שכבר הלך לישון, הרגיש לפתע כבדות בנשימה, והיה לו קשה להשאיר בבית, הוא הרגיש מחנק. אולי היה זה כתוצאה

לפני עשרים שנה בדיוק, פרצה בשבוע זה המלחמה הידועה בכינויה "מלחמת המפרץ", כשבה נלחמו ארצות הברית וצבאות בריתה ממדינות רבות נוספות בעולם, נגד עיראק של אותם ימים שבראשה עמד הנשיא העריץ הנודע שלא לטובה סדאם חוסיין, שבאכזריותו וברברנותו, כבש את מדינת כוויית השכנה, בשל תאוותו למאגרי הנפט הרבים שבה.

כאשר סגרו עליו צבאות מדינות המערב, החל אותו עריץ לאיים על יושבי ארץ הקודש, בלא שהיתה להם שייכות קלושה לאותה מערכה, ומידי יום השמיע איומים של השמדה על כלל היישוב בארץ הקודש, דבר שהביא לפחד ולחששות כבדים בין כל יושבי ארץ הקודש.

עם פרוץ המלחמה בתחילת חודש שבט תשנ"א, מימש הלה את איומיו למחצה, והחל להמטיר על מרכז ארץ ישראל טילי השמדה. אמנם, הוא איים על טילים שיישאו בראשם חומרי השמדה המוניים רחמנא ליצלן, ואת זאת לא עשה משום מה. אך די היה בטיילים ה"קונבנציונאליים" ששיגר, ובראשם כמות עצומה של חומרי נפץ, כדי להרוס שכונות שלמות ולמוטט את המבנים על יושביהם ה' ירחם.

אך נסים גלויים ונפלאות בלתי רגילים ליוו את יושבי ארץ הקודש באותה מערכה. טיל אחרי טיל נפל, וכמעט לא נפל שערה של יהודי ארצה. אמנם, נוקים כבדים אירעו למבנים רבים, אנשים רבים לקו בחרדות ובפחדים, אבל נקי גוף לא היו כמעט. מלבד אדם אחד שנהרג ל"ע כתוצאה מפגיעת הטיל, לא אירע שום נזק מומשי בגוף לאף אדם.

הנסים הגדולים התעצמו יותר, כאשר רוב ההכנות לקראת אותה מלחמה נערכו לקראת מימושם של אותם איומים של אותו צורך, ובעיקר נערכו על ידי איטום חלונות ודלתות בכל מיני אמצעים, כדי שלא יפגעו אותם חומרים מסוכנים. אך לא נערכו לנפילת חומרי נפץ רגילים היכולים להרוס מבנים שלמים על כל תכולותיהם. ועל אף שהרבה אנשים נותרו בתוך דירותיהם ולא במבנים

דבריהם הם זכרונם

האדמו"ר מליובאוויטש רבי יוסף יצחק שניאורסון זצוק"ל - י' שבט תש"ו

האדמו"ר הריי"ץ מליובאוויטש זצ"ל, נודע במסירות נפשו שהנחילה אף להמוני חסידיו ומקושריו, להפיץ את אור התורה והאמונה בכל הדרכים האפשריות.

בעודו בשיא כוחותיו, אף היה פועל הוא בעצמו בכל כלי שעמד לרשותו, להפיץ את אורה של התורה, ואת לפיד האמונה אותה נשא בגאון. כך גם היה מרבה לדבר ולכתוב על אותם עניינים, בדברים אותם קיבל מאבותיו ומאבות אבותיו מצוקי ארץ, והנחילים לדורות הבאים. במסגרת ביקורו בשיקאגו בשנת תש"ב, דיבר האדמו"ר דיבורים רבים בנושאים אלו, שנרפסו בחוברת מיוחדת. בתוך הדברים מובאת שיחת קודש אותה אמר בשבת שירה י"ג שבט, ובה הרחיב בשבח מעלת שבת זו, ובתוך דבריו אמר כי בשבת שירה שרים הנשמות היהודיות יחד עם משה רבינו את השירה של אז ישיר, כמו שכולנו שרנו את השירה הזו לאחר קריעת ים סוף בפעם הראשונה, כשה' יתברך הוציא אותנו מגלות מצרים. את נקודה זו הוא מרחיב לאור תורת החסידות במשנתה של חסידות חב"ד.

בתחילת דבריו באותה שיחה סיפר את מה שקיבל מאביו בשם זקינו הצמח צדק, שהוא שמע בילדותו מוקינו האדמו"ר הוקן בעל התניא, שכשהוא היה ילד סיפר לו אבי זקינו ר' משה פוינר, שזקן זקינו המהר"ל מפראג, שהיה גאון גאוני בתקופתו בנגלה ובנסתר ובכל החכמות, קבע מנהג בעירו, שבפרשה זו פרשת בשלח, היה נוהג לקרוא לכל מלמדי העיר יחד עם כל ההורים של הילדים הקטנים שיאספו את הילדים בשבת זו בחצר בית הכנסת.

המהר"ל היה אומר להם, כי היום הוא שבת שירה, והורה למלמדים לספר לילדים את הסיפור של נס קריעת ים סוף, ובתוך הדברים סיפר כי הציפורים חגו ורקדו בעת שמשו רבינו וכלל ישראל אמרו את השירה, והילדים הקטנים קטפו את הפירות מהעצים שגדלו בים, ופיזרו אותם לפני הציפורים המרקדות והמזמרות. לאחר מכן הורה המהר"ל לתת מאכל חטים לילדים שהם ירוקו לפני הציפורים, וזרון לפירות הים שהאכילו הילדים את הציפורים בעת שירת הים. ועל זה הפטיר הצמח צדק, כי ענין החינוך וההדרכה ומנהגי ישראל שהמהר"ל קידש וחוקק בכלל ישראל, יותר גבוהים מכל הספרים שהוא כתב. ואת זה הוא אמר לאחר שהקדים כי הרמ"א נישק את אצבעות ידיו של המהר"ל שכתבו את ספריו הקדושים שעוררו כה הרבה לתשובה והראו את הדרך בלימוד התורה וביורות שמים ומדות טובות.

יְדֵי הַשֶּׁבֶת

יְדֵים יְקָרִים!

בְּשֶׁבֶת זוֹ אֵנּוּ קוֹרְאִים בַּתּוֹרָה בַּפֶּעַם הַרְאֻשׁוֹנָה בְּהַחֲבָה עַל קִדְשֶׁתָּהּ שֶׁל הַשֶּׁבֶת, שֶׁהַחֲקֻדְשָׁה בְּעַם יִשְׂרָאֵל עוֹד טָרַם מִתּוֹן תּוֹרָה.

כָּבֵד מִיָּד לְאַחַר קְרִיעַת יַם סוּף, פְּאֶשֶׁר הִגִּיעוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמִדְבָּר, הַצִּטּוּן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַל שְׂמִימַת הַשֶּׁבֶת.

לְאַחַר מִזְבֵּן פְּאֶשֶׁר הִחַל לְהִדָּת לָהֶם מֶזֶן, קִבְּלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַמְצֻנָּה לְהִבְיֹן אֶת כָּל הַדְּרוֹשׁ לְשֶׁבֶת עוֹד מְעַרְב שֶׁבֶת, כִּדְ שִׁבְיִים הַשֶּׁבֶת נִהְיָה פְּנוּיִים לְגַמְרֵי מִפֶּל עֶסוֹק שְׂהוּא.

לֹא יֵצְאוּ לְשִׂדְדָה לְלֻקָּט, לֹא אָפוּ וְלֹא בָשְׁלוּ. שׁוּם דְּבָר. רַק יֵשְׁבוּ אִישׁ בְּבֵיתוֹ.

וּמָה הֵם עֲשׂוּ?

בְּטַח הֵם הִתְעַסְקוּ בְּנֵעַם זֵיו הַשֶּׁבֶת. אָקְלוּ בְּטַעַם מִיָּחַד שֶׁחָשׂוּ בְּאֶקֶל הַשְּׂמִימִי שֶׁיִּרְדַּ לָהֶם מֵאֲמֶשׁ וּבְאַרְחַ פְּלֵא הַחֲזִיק מִעֲמֹד עַד לְיוֹם הַשֶּׁבֶת. וּבִתְוֹף הַדְּבָרִים שָׂרוּ וְשָׁבְחוּ לְבוֹרֵא הָעוֹלָם, בְּדִיוֹק פִּי שֶׁאֲנַחְנוּ נוֹהֲגִים עַד הַיּוֹם הַזֶּה בְּכָל בֵּית וּבֵית מִבְּתֵי יִשְׂרָאֵל.

כָּאֵן מִקְבָּלִים אֲנֵנוּ אֶת הַהֲדָרָה הַמְּפֹרֶטֶת אִיךְ עֲלֵינוּ לְקַבֵּל אֶת הַשֶּׁבֶת. הַכֵּל כִּפְּל כִּמְכַל כֵּל צְרִיף לְהִזִּית מוֹכֵן מִיּוֹם שִׁשִּׁי, מֵהַשְּׁפֵם בְּפִקֵּר. לְדָאָג בְּהַחֲבָה לְצִרְכֵי הַשֶּׁבֶת כָּלֵם כָּבֵד מִיּוֹם שִׁשִּׁי. וּבִיּוֹם הַשֶּׁבֶת, לֹא לְעַסֵּק בְּשׁוּם עֶסוֹק אַחַר, אֶלָּא רַק לְשֶׁבֶת אִישׁ בְּמִקוֹמוֹ בְּיוֹם הַשֶּׁבֶת, וּלְהִתְעַנֵּג עַל נֵעַם זֵיו הַשֶּׁבֶת.

וּבְאֵמַת בְּכָל שֶׁבֶת, אֶקְלִים אֲנֵנוּ אֶת מֵאֲכָלֵי הַשֶּׁבֶת וְכָר לְמֶן, לָהֶם מִשְׁנֵה, פְּשִׁטִּידָא מִיְחֻדָּת, בִּי בְשֶׁבֶת יְכוּלִים אֲנֵנוּ לְהַרְגִישׁ בְּאֶקֶל הַשֶּׁבֶתִי הַמְּיֻחָד, אֶת טַעַם הַמֶּן.

אֶבֶל זֶה יְכַל לְהִגִּיעַ רַק אַחֲרֵי הַכְּנֵה נְאוּתָהּ וְרֵאוּיָהּ, כִּפִּי שֶׁהַצִּטּוּן בַּתּוֹרָה.

שֶׁבֶת שְׁלוֹם

קוראי עונג

מֵעֲרַת יִשְׁאָחוּ שְׁלוֹם וּבְרַכָּה.

קוֹדֵם כִּי תוֹרֵה לְדוֹרֵה מֵעוֹמָק הַיָּם בְּשִׁי אֲהַסֵּם כִּי הַיְהוּדִים שֶׁנִּרְעַם מִיַּד שֶׁבֶת בְּשֶׁבֶת מֵהַצִּטּוּן הַנִּפְלֵאָה שֶׁאֵין מִדְּפִים כִּי שְׂבִיבֵי וּמְחֻלָּה בְּמִסְפֵּר בְּתֵי עֲבָרָה מֵאֲרִיִּי וְהֵם נִרְעַם וּמִתְחַזְּקִים וְנִתְנַעַם אִלּוּ לִיבָם דְּבָרִים שֶׁאֲנֻשִׁים לְצִצְרֵל דְּשִׁים בְּעִקְבֵיהֶם הַנִּשְׂאָה שְׂמִימַת וְרַעֲוֵת לְשֶׁבֶת תְּבוֹרֵת עַל כֵּן אִפִּי עֲלִיִּן.

לְעִנְיֵנֵנוּ

סִיפֵר לִי יְהוּדֵי שְׂבִדִּידוֹ הוּוֹ עֹבְדָא רַבָּה חַי. שְׁהֵא סוֹפֵר סִתְּ"ם יוֹם אַחַד פֶּנּוּ אִילוּ מִשְׁפַּחַה שֶׁצִּדִּיִן אִיעֵנֵה שְׂמִימַת תּוֹרֵה וּמִצְלוֹת לְכַתְּבָה עֲבָרִים סִפֵּר תּוֹרֵה לְעִ"ן יְקִירָה שֶׁנִּרְעַם בְּאֲחַת מֵהַמְּחֻלָּמוֹת וְהַרְעִיפוּ בְּיוֹם הַיְהוּדִיִּים.

הוּוֹ הַיֵּיט בְּלוֹחַ הַשֶּׁנֵּה וְכֹאֵר שֶׁאֲפֹשֶׁר בְּמֵאמֶל לְסִיִּם קוֹבֵה לְיוֹם הַיְהוּדִיִּים אֶת כְּתִיבַת הַסֵּפֶר.

חֲתוּמֵי הַסֵּפֶר וּיְצִאוּ לְדִרְכָּה.

הַכֵּל הַיָּקָר לְאִישֵׁרִים עִד כְּשֶׁלֹּשֶׁה חוֹדְשִׁים לְפָנֵי הַמַּוֶּדֶד וּבְעִבְרָה שֶׁבֶת בְּעֵת שֶׁהַסֵּפֶר מִתְכַּוֵּן אִישֵׁיית לְשֶׁבֶת הוּוֹ אֲחֻלִּיק עַל יַד הַיְמָנִית (שְׂבִיבֵי הוּוֹ כְּתִיב). הַכְּבָרִים עֲצִים, הַצִּטּוּן קוֹבֵה לְכַתְּבַת הַשֶּׁבֶת, וְהוּוֹ יוֹצֵא מִבֵּיתוֹ לְרִלְפָא הַגִּי הַמְצֻבָּא בְּאֲצִרָה וְהוּוֹ אֹמֵר לוֹ מֵהֵרָ לְאִיִּן.

הַסֵּפֶר חוֹשֵׁב, אֹמֵר כְּלֵבָה, אִיךְ צֵר לֹא נִעָרֵר לוֹ פִּיקוּחַ נֶפֶשׁ. וְהוּוֹ הַיָּקָר בְּרַגְלֵי מֵבֵ"ה לְתֵלֵי הַשְּׂמֵרָה.

שֵׁם אֹמֵרִים לוֹ מֵעַל שֶׁהַשֶּׁבֶת עֲצִיבֵי אַחֲרַת הַיָּד לִכְ עֲצָן הַיָּתִי הַפִּיק לְיָד. מֵגִבִּים לוֹ אֶת הַיָּד לְאִשְׁקֵי חוֹדֵשׁ, וְכֹאֵן אִי אֲפֹשֶׁר לְכַתְּבָה.

בְּמֵאֲצִי שֶׁבֶת הוּוֹ מִתְקַשֵּׁר לְאִבֵּי הַחַיִּיל שֶׁהַצִּטּוּן אֶת הַסֵּפֶר, לְאוֹרֵר לוֹ בְּאֵי דְחוּף לְבֵיתוֹ.

הוּוֹ בָּא לְאוֹרֵר לוֹ הַסֵּפֶר, בְּכַתְּבַת שֶׁבֶת שֶׁבֵרְתִי אֶת הַיָּד, חוֹדֵשׁ אֵינִי לֹא יִכְלֵ לְכַתְּבָה וְכֵרֵאֵה הַכַּתְּבַת סִפֵּר הַתּוֹרָה לֹא תִהְיֶה בְּצִטּוּן, לְאֵינִי לֹא מִבֵּין מֵדוֹעַ צֵר קִרְיָה לִי דוֹקָא בְּכַתְּבַת שֶׁבֶת, חֲשִׁבְתִי אִילוּי הַגִּלְגֵל שֶׁאֲתֵרֵה לֹא שְׂמֵרָה שֶׁבֶת אֵינִי לֹא מְצִיחֵ לְכַתְּבָה, הַיִּי הַסֵּפֶר הַצֵּר כְּתִיב צֵר אֶת יוֹם הַשֶּׁבֶת... אִיךְ אֵינִי יִכְלֵ לְכַתְּבָה לִכְ סִפֵּר תּוֹרֵה לְאוֹתֵר לֹא מִקִּיִּים אֶת אֹרֵ שֶׁכְּתִיב פֶּה, צֵר לֹא שִׁיב לְכַתְּבָה סִפֵּר תּוֹרֵה וְהַמִּשִּׁיב לְחַיִּית כְּאוֹ שֶׁאֲתֵרֵה חִי...
הַיִּי שִׁקֵּט כְּבֵד בְּחֵד וְלִבְסוּף הוּוֹ קִיבֵל עַל עֲצֻמֵי שְׂמִימַת שֶׁבֶת

מִסְפֵּר לִי הַסֵּפֶר בְּהַבּוֹדָה וּבְעִצְמוֹת: הַסוּף הַחֹדֵשׁ הוֹרִידוּ לִי אֶת הַגִּבֵּס וְהַיִּיתִי בְּטוֹחַ שֶׁאֲצִטְרֵק לְעִבּוֹד פְּצִיטְוִרְפִּיר קִטְעֵר לְיָד, וְהַנֶּה צֵר פֶּלֶא הַיָּד שֶׁבֶת כְּבִשְׂרֵה לְכַתְּבָה כְּצִקֵּן וְלִגְלֵי הַיִּיתֵה סִיעֵתָא דְשִׁמְיָא מִיְחֻדָּת עִקְבֵי קִבְלַת שְׂמִימַת הַשֶּׁבֶת שֶׁל הַבָּיָה הַשְּׁכַל לְסִימַתִּי אֶת הַסֵּפֶר כְּאוֹ יוֹסֵם לְפָנֵי הַצִּטּוּן.

לְסִיִּים שֶׁלֵּב בְּהַרְפֵּת יִישֵׁר כַּח

מ. א. י.

הַשֵּׁם הַמְּלֵא שְׂמוֹר בְּמַעֲרַכַת

ישמחו

מופץ בדואר אלקטרוני בכל קצוות תבל.

לזיכוי הרבים נא הדפיסו

והפיצו בין מכריכם!

לקבלת הגליון בכל שבוע,

ולהערות הצעות ותרומות

yismechu@yismechu.com 052-7636030